

15.1.2007

KETONOIDANLUKKO

1/2007

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry
Egentliga Finlands kulturmärksförening rf

s.1 Puheenjohtajan Uuden Vuoden tervehdys!
s.2 Lumosuunnittelua Nummi-Pusulassa
s.3 Kuulumisia Euroopasta
s.4 Tapaus pistiäispökky
s.5 Kasvibongareita
s.6 Lastenkirja työn alla
s.7 Kirja-arvostelu
s.8 Menovinkkejä ja jäsenmaksulomake

Iloista uutta vuotta perinnemaisemien ystävät!

Vuosi vaihtui, mutta syksy tuntuu jatkuvan ikuisesti! Uudenvuodenpäivänä luontoretellä tuli tosin nähtyä kevään ensi merkit, pari melkein kukassa olevaa leskenlehteä ja hiirenkorvalla olevia puutarhakasveja. Mutta kuten kesän sateet tulivat kerralla parin kuukauden aikana, taitaa talven pakkaset sitten tulla kerralla helmi-maaliskuussa...

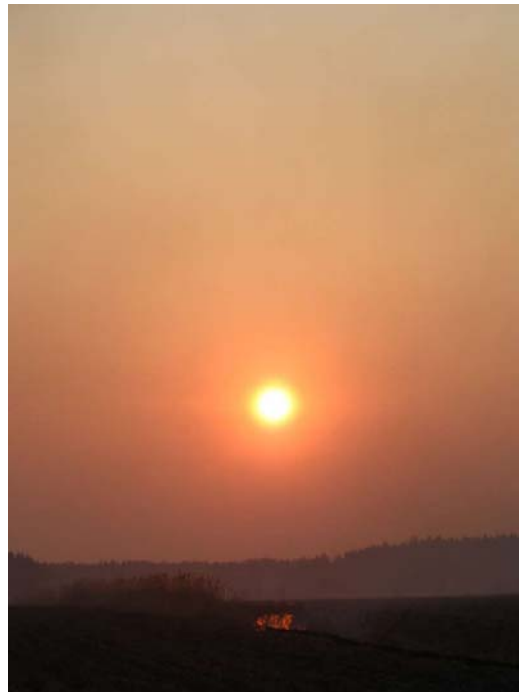
Uusi vuosi tuo toimintakentässämme monta uutta asiaa. Yksi mielenkiintoisimmista on maatalouden ympäristötukijärjestelmän muutokset. Mitään ei ole vielä lyöty lopullisesti lukkoon, mutta suuntauksena on se, että myös yhdistykset voivat ottaa esimerkiksi perinnebiotooppikohteita hoitoon ja saada siihen korvausta ympäristötukijärjestelmän kautta. Tämä avaa ovia kaltaisillemme yhdistykselle ja myös kyläyhdistyksille hoitaa lähiympäristönsä monimuotoisuuden helmiä.

Yksi lenkki erityisympäristötukien markkinoinnissa on maatalousluonnon monimuotoisuuden (LUMO) yleissuunnittelu. Suunnittelun yhteydessä kartoitetaan alueen potentiaaliset erityisympäristötukikohteet mahdollisimman tarkoin, merkitään ne kartalle ja annetaan hoitosuosittukset. Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys voitti Uudenmaan ympäristökeskuksen tarjouskilpailun lumoyleissuunnittelun laadinnassa Nummi-Pusulan alueella ja tehty työ oli yhdistyksen **Luoko-julkaisusarjassa** laatuaan ensimmäinen. Yleissuunnittelusta ja Nummi-Pusulan lumosta lisää sivulla 2.

Tämän vuoden toimintaakin on jo ehditty suunnittelemaan. Jäsenemme ovat tervetulleita yhdistyksemme retkille ja talkoisiin myös tänä vuonna ja kaikenlaista uuttakin on harjinnassa. Helmikuussa päästään Kemiöön talvitalkoisiin, Mattbölen kauniille katajake-doille!

Pikkujoulutraditiosta luovuimme ainakin viime vuonna, mutta eipä hätää. Järjestämme 2.2. ”Jälkijoulut ja nojatuolimatkan Transsylvanian niityille”. Hurjan kuuluisen tapahtuman tarkoituksena on kuitenkin viettää mukava ilta yhdistysjäsenten kesken, suunnitella tulevaa toimintaa ja toki katsella Keijo Luodon matkakuvia Romanian kylistä, joissa paimenet kokoontuivat aamuisin keräämään kylän eläimet luonnonlaitumille! Tarkemmat tiedot tapahtumasta takakannessa. Eipä muuta kuin näkemisiin viimeistään siellä ja kaikkea hyvää uuteen vuoteen 2007. Tavataan taas iloisten tapahtumien ja retkien myötä!

Sitä oikeaa talvea vielä odotellen, yhdistyksen puheenjohtaja Kimmo

Kuva: Hanna-Leena Henttinen

15.1.2007

KETONOIDANLUKKO

1/2007

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry
Egentliga Finlands kulturmärksförening rf

Eriika Lundström:

NUMMI-PUSULAN LUMOA

Yhdistyksemme voitti kesällä 2006 Uudenmaan ympäristökeskuksen järjestämän tarjouskilpailun Nummi-Pusulan pohjoisosan luonnon monimuotoisuuden yleissuunnittelusta. Näin pääsimme kurkistamaan perinnemaisemia myös Uudenmaan puolella. Yleissuunnittelua on tehty koko maassa valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla sekä alueilla, joilla viljelymaan osuus kokonaisuusmaapinta-alasta on ympäröiviä alueita korkeampi. Yleissuunnittelun tavoitteena on auttaa viljelijää ja muita kiinnostuneita tahoja maatalousympäristön luonnon monimuotoisuuden tunnistamisessa, säilyttämisessä ja hoidon laadun parantamisessa. Vastaavanlainen suunnitelma on valmistunut Nummi-Pusulan eteläosaan vuonna 2005 ja sen teki Aila Tarvainen ProAgria Uudeltamaalta.

Nummenjoen-Pusulanjoen viljelylaakso on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Alueen tyypillistä maisemakuvaa ovat kauniit kumpuilevat peltoaukeat, joiden läpi joet virtaavat pääosin kapeissa ja jyrkissä uomissa. Nummi-Pusulan suunnittelualuetta halkovat Nummenjoki ja Pusulanjoki. Nummi-Pusulan alueen kallioluonto on yleisesti ottaen erittäin rikasta ja monipuolista. Suunnittelualan maisemaa hallitsee pohjoisessa linnustolle arvokas Pusulanjärvi, jonka ranta-alueet ovat tiiviisti asuttuja ja viljeltyjä. Lopulliseksi suunnittelualan kooksi tuli noin 3389 ha. Nummi-Pusulan luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelman kokosivat Eriika Lundström, Eija Hagelberg ja Kimmo Härjämäki. Suunnitelmasta tulikin yhdistyksemme julkaisusarjan "LUOKO" ensimmäinen julkaisu, johon kannet maalasi Tuulia Rivasto.

Yleissuunnittelu käynnistyi elokuun lopussa viljelijöille suunnatulla tiedotustilaisuudella. Koska viljelijöitä oli suunnittelualueella kohtuullinen määrä, päätettiin suunnittelu toteuttaa tiiviisti viljelijöiden kanssa käymällä jokaisella tilalla erikseen. Aktiivituloja suunnittelualueella oli 43. Syys-lokakuun aikana tehtiin maastotyöt, joilla suurin osa maanomistajista oli mukana. Suunnittelija otettiin hyvin vastaan ja tilakohtaiselle suunnittelulle tuntui ole-

van tarvetta varsinkin näin uuden ympäristötukikauden kynnyksellä. Maanomistajien kanssa pohdittiin paitsi lumokohteita ja niiden hoitoa myös suojavyöhykeasioita ja jonkin verran myös metsien hoitoa. Maastokäynneillä täytettiin lomake, johon kirjattiin tietoja kohteista ja niiden lajistosta ja maisemakuvasta. Lisäksi viljelijöiltä saatiin arvokasta tietoa alueiden historiasta ja hoidosta.

Maastotöiden jälkeen marraskuun lopussa pidettiin Nummen kunnantalolla toinen yleisötilaisuus, jossa esiteltiin kohteita ja niiden rajauksia. Yleissuunnitelma valmistui joulukuun 2006. Nummi-Pusulan maaseutusihteerin Riitta Vartion antama apu suunnittelutyön aikana osoittautui työn aikana kullaksi. Suunnitelman kokoaminen oli mukavaa ja mielenkiintoista. Suunnittelualueella oli paljon kauniita kumpuilevia peltoaukeita sekä hienoja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita. Hienon työympäristön lisäksi mieleen jäivät maastotöitä poikkeuksellisen myöhään suosineet kauniit syyspäivät sekä alueen ystävälliset viljelijät.

Traktori ja haketin vuokrattavissa!

Muistattehan, että yhdistyksemme omistaa hyväkuntoiset traktorin ja hakettimen. Yhdistyksemme jäsenet voivat lainata sitä itselleen ja yhdistyksilleen muita edullisempaan tunti/päivähintaan. Koneen vuokraamisesta kannattaa kysyä kalustovastaavaltamme Roine Larssonilta roine.larsson@pernio.salonseutu.fi tai mieluummin puhelimitse 050 357 3120

15.1.2007

KETONOIDANLUKKO

1/2007

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry
Egentliga Finlands kulturmärksförening rf

Iiro Ikonen:

Yhteistyötä Euroopassa

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys osallistui EUROSITEn vuoden 2006 vuosikokoukseen (AGM), joka pidettiin Ranskan sydämessä, Orleansissa 24-26.10.2006. Matkan aikana tutustuttiin upeisiin tammimetsiin ja niiden metsänhoitoon, monimuotoisuus-kosteikkoihin ja La Loire -joen tulva-alueisiin. Teemana Orleansin kokouksessa oli ilmastomuutos ja osallistujat pohtivat - ja jo näkivätkin - muutoksen merkitystä konkreettisesti luonnonsuojelualueilla.

Vuosikokouksessa pohdittiin myös tulevien vuosikokousten paikkaa ja ajankohtaa. Ehdotin meidän seutukuntaamme ja iloisen uutisenä vuoden 2008 AGM saataneenkin Suomeen, Saaristomerelle ja Turun kaupunkiin. Asia varmistuu syksyn 2007 AGM:ssä Romaniassa. EUROSITEn suomalaisjäsenet valmistelevat asiaa. Järjestöön onkin meidän yhdistyksemme lisäksi uusina jäseninä liittynyt sekä Turun kaupunki että Metsähallitus. Tästä kuullaan vielä jatkossa!

EUROSITEn jäsenistölle esitellään luonnon monimuotoisuuden hoitoa á la France

ManTra-projektin seminaari ja matkat

Yhdistyksen vetämän ManTra-projektin päätöseminaari tullaan järjestämään kesäkuussa Varsinais-Suomessa. Arkipäivinä retkeillään ja pidetään seminaaria mantee-reen puolella ja viikonloppuna varsinkin ulkomaan kollegoiden toiveesta retkeilemme saariston perinnemaisemissa. Seminaari järjestetään 6.-10.6.2007. Seminaariohjelma ilmestyy yhdistyksen sivuille ja projektin sivuille www.landscape.fi. Sivuston on rakentanut Keijo Luoto.

Kulottamaan lähdetään taas keväällä, jos löytyy sopiva paikka! Ehdota meille! Kuva: Hanna-Leena Henttinen

Keväällä taas tiedossa retki

Viron mökille

Yhdistyksen hallinnassa on Kaakkois-Virossa, Räpinan kunnassa, Pääsnan kylässä talo rehevine pihapiireineen. Talo on ollut vielä hyvin vähän käytössä, joten jos vain suuntaatte retkillä tai lomillanne Viroon päin, jäsenemme ovat etuoikeutettuja vuokraamaan tämän vanhan talon käyttöönsä. Taloon mahtuu suurempikin joukko! Varausehdoista ja hinnoista internetsivuiltamme kohdasta "Mökki". Keväällä olisi taas tarkoitus lähteä Pääsnaan talkooporukalla laittamaan talo keskäuntoon, nyt ehditään varmasti vähän retkeilläkin. **Ajankohta on 99% varmuudella 4.-6.5.** Imoittauudu Kimmolle, jos kiinnostuit! Lisätietoja luvassa sähköpostin kautta ja internetsivuilla kevään kuluessa.

15.1.2007

KETONOIDANLUKKO

1/2007

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry
Egentliga Finlands kulturmarksförning rf

teksti ja kuvat: Mikko Paajanen

Pistiäispölkky

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistyksen matkalla Ruotsiin keväällä 2006 kohtasin mielenkiintoisen koivupöllin. *Högbergetin*

luontokeskuksen seinään oli kiinnitetty halkaistu tukki, johon oli porattu halkaisijaltaan eri kokoisia (3–13 mm) reikiä. Kyseessä oli elämäni ensimmäinen pistiäispölkky. Sen ympärillä lenteli harvakseltaan jonkin lajisia erakkomehiläisiä.

Pistiäispölkyn mahdollisuus jäi kaivertamaan mieltäni, joten päätin valmistaa sellaisen. Halusin nähdä olisiko Suomessakin pölkkyssä viihtyviä pistiäisiä. Valitsin noin puolentoista metrin mittaisen, talvella kaadetun ja hyvin kuivuneen mäntypöllin, ja porasin sen täyteen eri kokoisia reikiä. Rei'itetyn pölkyn pystytin pihaniityn laidalle, koivun runkoon nojamaan.

Noin kuukauden kuluttua huomasin yllätykseni pölkyn ympärillä elämää. Osaan rei'istä oli ilmestynyt kellertävän valkoinen tulppa ja pienet mustat mehiläiset juoksentelevat pieneltä reiältä toiselle. Hieman suurempien kolojen suilla näkyi sahanpurulta näyttäviä tulppia. Kun istahdin pölkyn viereen ja jäin odottamaan, pian paikalle ilmestyi mehiläinen kantaen jaloissaan lehden kappaletta. Se vei lehden kolon sisälle ja peruutti sieltä pian pois. Mehiläinen jatkoi lehtien kantamista jonkin aikaa ja kävi ilmeisesti jossain vaiheessa myös kukkilla siitepölyä keräämässä. Välillä se päätti mennä kolon peräpäätä edellä. Varmaankin se kävi laskemassa munan keräämäänsä siitepölyyn. Kun mehiläinen oli saanut reiän täyteen, se sinetöi kolon leuoissaan jauhamalla lehtimassalla. Tämä lehti-

massa kuivui lopulta sahanpurua muistuttavaksi tulpaksi kolon suulle.

Lainasin kirjastosta Suomen mesipistiäisiä käsittelevän kirjan. Siitä selailin, että pienet mustat mehiläiset saattoivat olla leinikki-iskosmehiläisiä ja lehtiä kuljetleva mehiläinen oli jonkin lajinen verhoilijamehiläinen (*Megachile*). Kirjasta kävi myös ilmi, että hyvin monet puunkoloista ja perinnemaisemista riippuvaiset mesipistiäiset ovat nykyisin uhanalaisia.

Myöhemmin kesällä havaitsin pistiäispölkyn ympärillä kiertelemässä kapeavyötäröisiä loispistiäisiä, jotka työsivät pitkiä munanasettimiaan etenkin iskosmehiläisten asuttamiin koloihin. Niiden toukat syövät joko isäntälajin toukan, sen siitepölyvaraston tai molemmat.

Loisten, mesipistiäisten ja perinnemaisemien suhteet ovat hyvin monimutkaisia. Tietyn lajinen loispistiäinen tarvitsee isännäkseen usein tietyn lajisen mesipistiäisen, joka tarvitsee pesäpaikakseen tietyn kokosen (eli käytännössä tietyn kovakuoriaislajin tiettyyn puulajiin tekemän) pesäkolon, joka sijaitsee tietynlaisessa ympäristössä, jossa on tarpeeksi tietynlajista kasvia, jonka siitepölyn keräämiseen tämä mesipistiäisemme on erikoistunut. Tätä ajatellen ei ole kauhean yllättävää, että monet koloissa pesivät mesipistiäiset ja etenkin niistä riippuvaiset loiset ovat nykyisin erittäin uhanalaisia. Onhan jo peruselinympäristö, monilajinen perinnebiotooppi nykyisin harvinainen erikoistapaus.

Mesipistiäisillä on kova puute sopivista pesäkoloista. Tätä pulaa voi osaltaan helpottaa valmistamalla pistiäisille pesäpölkyn ja sijoittamalla sen aurinkoiselle paikalle lähelle paljon mesikasveja kasvavaa perinnebiotooppia.

15.1.2007

KETONOIDANLUKKO

1/2007

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry
Egentliga Finlands kulturmarksförning rf

liro Ikonen:

Kasvibongareita Varsinais-Suomessa !

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistyksen kevätretken aikana tutustuttiin Östergötlandin viehkeisiin maisemiin mm. lääninhallituksen luonnonsuojeluosaston päällikön *Claes Svedlindhin* opastuksella. Claes tuli 4 hengen ryhmänsä kanssa Suomeen vastavierailulle kasvibongausretkelle heinäkuussa ja tilaisuus oli esitellä varsinaissuomalaisista harjuluontoa ja perinnemaisemia. Ruotsalaisilla oli mukana pitkä kasvilista jota he kävivät järjestelmällisesti läpi. Edellisenä vuonna sama ryhmä oli kierrellyt ympäri Norjaa kasvien perässä. Etsittävien listalle oli päässyt useita kymmeniä lajeja, jotka ruotsista puuttuvat tai olivat harvinaisia. harvinaiset ”hennot ja notkeat” näkinruoholajit (*Najas flexilis* ja *Najas tenuissima*), suomenlumme (*Nymphaea tetragona*), kaitaängelmä (*Thalictrum lucidum*). Listalla oli myös Ruotsissa harvinainen mutta Suomessa tavallinen kapealehtipaju (*Salix rosmarinifolia*).

Aikaa olivat ruotsalaiset varanneet Varsinais-Suomessa yhden päivän. Tutustutuani listaan päätin ottaa kohteeksi Someron sekä geologisesti mielenkiintoisen Hyypjärven harjualueen sekä Rekijoen maisemat. Matkalla Suomusjärven kohtaamispaikalle kävin nyppäämässä Aneriojärven tulevan lintutornin vierestä kapealehtipajun, jota piti sitten mennä uudelleen katsomaan in situ.

Hyypärällä tavoitteena oli tutustuttaa ruotsalaiset hietaneilikkaan (*Dianthus arenarius* ssp. *borussicus*), tunturikurjenherneeseen (*Astragalus alpinus* ssp. *arcticus*) sekä kangasraunikkiin (*Gypsophila fastigiata*) ja käydä edustavilla lettokohteilla. Näin tehtiinkin ja samalla tutustuttiin Maisemajuna – projektin tekemään hoitotyöhön. Letto- ja lähdekohteiksi valittiin Kiikalan kultalähde sekä Someron yrttikorpi. Kultalähteellä katsottiin mätäs- ja hetesaraa (*Carex appropinquata* ja *Carex acutiformis*) Yrtti –nimi tulee Yrttikorven alueella tavattavasta väinönputkesta (*Angelica archangelica*), joka on pohjoisen lajeja mutta reliktiinä lähdekorvessa. Yrttikorvessa oli havaittu myös lettosaraa (*Carex heleonastes*), jota etsiskeltiin leton reunamilta tuloksetta, hienoja indikaattorilajeja pelkätään leton reunoillakin on vaikka muille jakaa

kuten harsosammal (*Trichocolea tomentella*), raidankeuhkojäkäkä (*Lobaria pulmonaria*), tuoksumatara (*Galium odoratum*), soikkokaksikko (*Listera ovata*), herttakaksikko (*Listera cordata*) sekä korpisara (*Carex loliacea*). Tunturikurjenhernettä kasvoi noin 150 yksilöä pienellä alueella Kalaton –suppalammen vieressä, joten samalla harrastettiin vähän seurantaakin. Esiintymän koordinaatit laitettiin kepsulla talteen.

Ruotsalaiset intomielet ovat löytäneet viehansaran (*Carex atherodes*) Häntälästä

Kuvassa on petokärpänen, mahdollisesti *Laphria flava* -koiras, joka on saanut saaliiksi jonkin pienemmän kärpäslajin.

Yhdistyksen avainkasvi eli ketonoidanlukkko (*Botrychium lunaria*) osui silmiimme Hyypjärven harjualueella.

15.1.2007

KETONOIDANLUKKO

1/2007

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry
Egentliga Finlands kulturmärksförening rf

Rekijoella tutustuttiin sitten Ruotsissa niin ikään yllättäen harvinaiseen nurmikaunokkiin (*Centaurea phrygia*) ja vienansaraan (*Carex atherodes*). Vienansaran kasvustot olivat laitumen puolella, mutta laidunkierto ei ollut vielä ulottunut kuviolle ja saatiin ihastella komeita kukintoja lähellä Häntälän kyläkeskusta. Kipsalta bongattiin halvalla hyviä jätskipalloja (*Wanha suklaa* ja *Supertiikeri*). Opastin ruotsalaisia Rekijoen yössä liito-oravan (*Pteromys volans*) etsintään, myöhemmin kuullaan onnistuiko se operaatio. Pikkuapollon (*Paranassius mnemosyne*) lento oli jo todennäköisesti loppunut ja yhtään valon jumalattaren suosikkia ei enää iltähämässä osunut silmäkulmaan. Soitin vielä ruuttalaisten puolesta Pohjois-Karjalaan Sirkka Hakalistolle ja eräälle joensuulaiselle kasviharrastajalle ja kaverille luvattiin hakea Liperistä oikukkaat Najas-lajit ja rajan pinnasta Alchelmilla – sotatulokkaat sekä kaitaängelmän koordinaattit luvattiin paljastaa Möhköstä. Myös tulvarantojen *Carex bohemica* eli mykerösara oli heille must. Isovesirikko (*Elatine alsinistrum*) oli hakusessa, Raision Haunisten altaalle eivät kaverit ehättäneet, mutta ehkäpä sitä ja suomenlummetta saivat vielä ihailla Keski- tai Itä-Suomessa. Toivottelin lykyä pyttyyn.

Suomessa ei vastaavia kasvibongareita niin paljon ole, joskus olisi toisaalta kiva panna vahinko kiertämään ja koota vaikkapa virolaisista kasviharvinaisuuksista vastaava lista ja kiertää kohteet läpi. Mukava tutustua matkan lomassa uusiin edustaviin luontokohteisiin ja keskustella eri habitaattien ja lajien hoidosta. Ilmoittautukaa halukkaat mulle niin pannaan tuumasta toimeen vaikka ensi vuoden aikana.

Yhdistys on kaavaillut **kevätretkipäivinä** suuntaavansa

Ahvenanmaan

hienoille lehdesniityille ja katajakedoille helatorstaiivikolla 20, siten että **lähtö ke-illalla 16.5 ja paluu la 19.5 tai su 20.5.**

Aikataulujen ja kohteiden suunnittelu ja tarkentaminen alkaa lähiaikoina, joten jos tämän lehtisen lukijoilla on vinkkejä paikoista, jotka on ehdottomasti nähtävä, kannattaa ottaa yhteyttä Eijaan tai Kimmoon! Ilmoittaudu jo nyt, jos haluat lisätietoa! Jatkossa tästä informoidaan nettisivuillamme kevään aikana.

Uudenaista toimintaa: Lastenkirja työn alla

Menneenä syksynä yhdistyksemme laajensi toimikenttäänsä aimo harppauksen, kun aloitettiin perinnemaisemiin sijoittuvan lastenkirjan suunnittelu. Elokuun alusta pitäen on yhdistyksessämme työskennellyt työllistämistuen voimin biologi ja akvarellitaiteilija Tuulia Rivasto. Työsuhde kestää aluksi puoli vuotta, jonka aikana Tuulian on tarkoitus hakea mm. erilaisilta säätiöiltä rahoitusta lastenkirjan tekemiseen. Nyt vuoden vaihteessa näyttää aika lupaavalta, sillä kaksi säätiötä on jo rahakirstunsa meille avannut, ja koossa on jo 5000 euroa! Kiitokset TOP-säätiölle ja Suomen tietokirjailijat ry:lle. Kirjan sisällöstä sen verran vihjeitä, että siinä liikutaan kauniissa perinnemaisemissa, kuvissa taitavat vilahdella mammutit ja ketonoidat, erilaiset perinnebiotooppien eläinlajit ja kasvit. Kirja suunnataan +- 6-vuotiaille lapsille. Tuulian työ jatkuu näillä näkymin taas puoli vuotta eteenpäin, toivottavasti kesällä saadaan jo jännittävä lastenkirja kansiin asti. Lastenkirjatyön ohessa Tuulia on hoitanut joitakin yhdistyksen muitakin asioita, hänellä on ollut näppinsä mukana mm. seinäkalenterin teossa.

Kuvassa kevättesikoita Tuulian viime kesän työnäytteenä.

15.1.2007

KETONOIDANLUKKO

1/2007

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry
Egentliga Finlands kulturmärksförening rf

Kirjallisuuskulma: Nostalgiannälkäisille heinänteon historiaa

Ranta Sirkka-Liisa
Hellettä, heinäpoutaa

Laajuus: 220 s.

Julkaisuvuosi: 2006

ISBN: 951-746-779-6

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Hellettä, heinäpoutaa on FT kansantieteilijä Sirkka-Liisa Rannan kirjoittama monipuolinen ja elävä kuvaus heinänteon kulttuurihistoriasta – ajasta suoniittyjen heinäkorjuusta, AIV:n keksimisen kautta tämän päivän niitonurmien pyöröpaaleihin. Kirjassa on kuvattu tarkasti niitytalouden historiaa. Erityisen tarkkaa kansantieteellistä asiaa kirjassa on mm. eri elinympäristötyypeistä saadusta heinälaadusta, työtavoista ja työkaluista. Kirjassa on korostettu niittyjen merkitystä karun maamme hyvinvoinnin syntyyn. Ahkerat ihmiset osasivat hyödyntää luonnonniittyjä – karjaa saatettiin pitää ympärivuotisesti ja vaikka talvikausina lehmät menivät rehun niukkuuden vuoksi umpeen, saatiin kuitenkin niiltä arvokasta lantaa pienille pihapiirin läheisyydessä sijanneille hyötykasviviljelmille. Kirjassa kuvataan tarkoin niittyheinän säilytyspaikkoja, haasioita ja suoniittyjen latoja. Myös erilaiset kuivatustekniikat eri puolilla maatamme saavat paljon huomiota kirjassa.

Kirjassa on kuvattu kunnolla kansallisromantiikkaa – unohtamatta SF-filmien kuhertelua niityillä ja heinäladoissa. Myös heinänteon kuvaamista kuvataiteessa on käsitelty monipuolisesti.

Niityt ja niiden kulttuurihistorian tapahtumat kuuluvat syvästi suomalaiseen sielunmaisemaan, olivathan ne aikoinaan pitkät ajat ihmisen elämänpiirin keskipisteessä. Nykyaikana niittyjen arvostus ja merkitys tämän päivän ihmiselle ei ole ollut kovinkaan tärkeä. Tosin viime aikoina laajan keskustelun myötä perinnemaisemia ja kukkivia niittyjä halutaan taas säilyttää ja perustaa jopa kotipihoille. Maataloudessa kylvönurmet ovat nykypäivänä elinehto, mutta luonnonniittyjä kannattaisi yhä enemmän hyödyntää laidunnuksessa. Niityt ovat yksi suuri kappale kansallisen historiamme kirjassa, joten niitä kannattaa vaalia. Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys tukeekin monin tavoin, jotta nämä arvokkaat kulttuuriympäristöt säilyisivät. Talkoissamme pääsee vielä muistelemaan heinänteon arkea ja kokeilemaan onko se kirjaksikin mainitun fraasin mukaista...”Helppoa kuin heinänteko”.

Kirjassa on myös mainio ote A.Kotilaisen runosta, joka on julkaistu Savo-lehdessä 13.8.1880. Tässä ote runosta ”Niityn valitusvirsi” – kirjanlukenut pj haastaakin kaikki kynnelle kykenevät aktiivisesti mukaan työhön perinnemaisemien parhaaksi, jottei tarte niittyjen valitella! Tänä vuonnakin on taas tarjolla monia mukavia tapahtumia, joihin yhdistys toivoo runsasta osanottoa! Tervetuloa ja tutustukaa myös tähän erinomaiseen kirjaan!

*”Kävin niityllä kesällä
Vaeltelin vainioilla,
Löysin niityn itkemässä
Vainiot valittamassa
Niinpä niityltä kysäsin:
Mitä itket nurminiitty
Itkenetkö ilmojasi
Valitatko vaivojasi*

*Niitty varsin vastaeli:
En minä itke ilmojani
Valittele vaivojani
Vaan minä itken itseäni
Kasvavuuttani katelen
Hellitielen heiniäni
Sekä huolin huoltajaani
Katsojaani kaipaellen
Kun nyt kerran kesässä kerran
Viikatteella vihlastahan
Haravoilla hangastahan
En sitte sinä ikänä
Kule täällä kuokkamiestä
Laiteta lapion kanssa
Kirvesmiestä milloinkana,
Niin nyt saamme soiksi mennä,
Sekä muuttua metiksi
Rapakoiksi raukeamme,
Saapi meissä sorsat uida
Vesilinnut vehtaella
Pesät päällämme piteä*

15.1.2007

KETONOIDANLUKKO

1/2007

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry
Egentliga Finlands kulturmärksförening rf

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry.
Takalantie 4, 25250 Märynummi
Puheenjohtaja: Kimmo Härjämäki, puh.
0405196545 kimmo.harjamaki@helsinki.fi
Varapj. Eija Hagelberg, puh. 0500 609 526
eija.hagelberg@vsperinnemaisemat.net
Sihteeri Eriika Lundström, puh. 040 7178 797
eriika.lundstrom@kotikone.fi
Yhdistyksen nettisivut:
www.vsperinnemaisemat.net
www.landscape.fi
Jos et vielä ole listalla, mutta haluaisit liittyä yhdistyksen sähköpostilistalle "PEMA", lähetä s-postiviesti Teijalle:
teija.tiitinen@vsperinnemaisemat.net

TALVITALKOOT KEMIÖSSÄ!

Irmeli Karjalaisen tiluksilla Pohjois-Kemiössä järjestetään mukavat talviraivaustalkoot **lauantaina 17.2.2007 klo 10 alkaen.** Luvassa katajasaarekkeiden raivausta kuniissa maisemissa, myös Tuula Nikulaisen työhevonen osallistuu talkoisiin ja Irmeli on luvannut kokata herkkuruokaa!

Kokoontuminen valtatie 110:n varressa (Turku-Helsinki) Paimiossa, Sauvon & Kemiön tienhaarassa olevalla huoltoasemalla kello 9.30. Ilmoittautumiset Eijalle viimeistään 3 päivää etukäteen. Ota mukaan reilut työvaatteet, hanskat ja mahdoll. työkaluja, jos sinulla on (raivaustyökaluja lähinnä).

Tarjolla ensiluokkainen ruokapalkka, siispä lähde mukaan!

JÄSENMAKSUN AIKA!

Kaiken syksyn kiireen ja hässäkän keskellä hallituksemme jätti postittamatta vuoden 2006 jäsenmaksulapun (kuin myös jäsentiedotteen, jota hallitus nöyrästi pahoittelee), joten osalta jäsenistä tämä homma on jäänyt tekemättä ilman omaa tahtoa! Pahoittelemme tätä. Annamme jäsenille kuitenkin vielä mahdollisuuden kannatuksen nimissä maksaa tuon summan, mutta ketään siihen ei pakoteta, eikä ketään poisteta jäsenlistoilta vuonna 2006 maksamatta jättämisen johdosta, koska vika oli nyt meissä hallituksessa!!! Tässä alla yhteystiedot, joiden mukaan jäsenmaksun voi maksaa. Kirjoita viestikenttään selkesti: Jäsenmaksu vuosi se ja se, ja perään nimi, kenen jäsenmaksusta on kyse. Tämä helpottaa kirjanpitoamme!

NOJATUOLIMATKA ROMANIAAN eli JälkiJoulut!

Yhdistyksen pikkujoulut jäivät tänä vuonna viettämättä, mutta eipä hätää:

NE KORVATAAN JÄLKIJOULUJUHLALLA.

Jälkijouluissa Romaniassa matkannut Keijo

Luoto esittelee hienoja kuviaan

Transylvanian niityiltä ja muilta

Romanian perinnemaisemilta.

Romaniassa on vielä jäljellä

todellisia perinnemaisemia.

PAIKKA: LUONNONSUOJELUKESKUS,

MARTINKATU 5, TURKU

AIKA: PERJANTAI 2.2.2007 KLO 18

PÄÄSYMAKSU 3 EUROA

(sis. pientä naposteltavaa ja siemaittavaa)

Ilmoittautumiset Eriikalle 31.1. mennessä!

!!!TERVETULOA!!!

Vuosikokous pidetään perjantaina 13.4.2007 klo 18, lisätietoja löydät kevään aikana nettisivuiltamme www.vsperinnemaisemat.net (paikka ja esiintyjä vielä auki)

HUOM!

YHDISTYKSEMME HIENOJA SEINÄKALENTEREITA VIELÄ SAATAVILLA, KYSY ERIIKALTA! MYYTÄVÄNÄ MYÖS HAUSKOJA T-PAITOJA, KORTTEJA JA LEHMÄJULISTEITA.

JÄSENMAKSUN MAKSAMINEN:

Saajan tilinumero:

Someron säästöpankki

432710 – 245304

Saaja:

Varsinais-Suomen perinnemaisemayhdistys ry.

Jäsenmaksu 10,00 €/ vuosi

Kannatusjäsenet 100,00 €/ vuosi

Viestikenttään: Jäsenmaksu 2006 / 2007 (valitse toinen tai molemmat) ja maksavan jäsenen nimi